

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter I

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter I", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter I*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XVI. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl01val-shoot-idm139633873797920/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter I

Oehlenschläger erklærer det derfor nødvendigt »det hele Digt igiennem at have Christus i Tiden, i Naturen og i Hiertet for Øine paa een Gang, da de uafadeligen, meer eller mindre, blande sig mellem hverandre giennem det hele Digt.« Men en saadan tredobbelt Tydning, der minder om den, middelalderlige Kommentatorer forsøgte paa Dantes »Divina commedia«, er kun mulig paa Digtets Højdepunkter. Her er »Simon Peder«, hvor Guddommen anes i Naturen og Historien, i Poesi og Videnskab, i Heltens Daad og Kvindens Dyd; men hvor de spredte Straaler samles i en fælles herlig Sol — »i Alt er Alting Alt«. Og Slutningsdigtet, »Disciplenes Jubel-Hymnus«, der paa engang giver Kristus i Historiens Midte, hans tidløse evige Liv i den aarlige Natur og hans Magt i Hjerterne som det Godes Princip. I den sidste, om det 18. Aarh. mindende Tankebestemmelse løbes Digterens Syn paa Frelseren. Hans Kristus-billede er Rationalismens, den blide Lærer og Menneskeven.

Digtet lader sig da ikke som Novalis' »Geistliche Lieder« tankemæssigt opretholde som en Enhed. Uformidlet trives ved hinandens Side hans Mors pietistiske Fromhed, hans Fars Rationalisme og den nye schelling-steffenske filosofiske Religiositet. Men alle tre Former for Forholdet til det guddommelige træder os i Møde i skønne, dybt oplevede Billeder af dansk Natur. Det er en dansk »Aarets Historie«, som H. C. Andersen senere fortalte den, og heri — mere end i det dybsindige, men uklare Tankeindhold — ligger for os Digtets blivende Værdi.

»Jesus i Naturen« forargede mange; saaledes tog Biskop Balle til Orde mod det i en Bispedinations-

XVI

tale i Frue Kirke. Men til Gengæld takkede den ene af det religiøse Livs Fornyere i det 19. Aarh., J. P. Mynster, Oehlenschläger i et smukt Digt, og trods alle sine Forbehold har ogsaa den anden — Grundtvig (i »Verdenskroniken« 1812) hilst det som et Varsel om en ny og rigere Fromhed. Oehlenschläger selv ængstedes hurtigt ved sit Digt. Da han omarbejdede det under Udenlandsrejsen, gav han det ikke blot en ny og mindre udfordrende Titel: »Aarets Evangelium«, men i de nye Digte, han tilføjede, især i Digtet »Paulus«, gaar han fra Naturen ind i Kirken. Panteismen viger for en positiv Kristendom.

Den tredje store Digtsamling, »Digtinger« 1811, som omfatter Oehlenschlägers mindre Digte fra Udenlandsrejsen og det første Aar efter Hjemkomsten (Tiden 1805—1810), betyder Hjemgangen fra Romantiken. Her staar han paa sin Kunsts Tinder, men samtidig spores det begyndende Forfald. Der er ikke den Enhed og Helhed over »Digtinger« som over »Poetiske Skrifter«; ved Siden af smaa Mesterværker begynder den rutinemæssige Ligegyldighed, som snart skulde kvæle Oehlenschlägers Lyrik, at stikke Hovedet frem.

Der er en anden og mandigere Tone over disse Digte end den straalende Sommerstemning fra »Landskabsrejsen«. Den universale Poesi afløses af den nationale; Oehlenschläger erklærer nu, at »det eendommelige Nationale er Poesiens ædlest Blomst«. Som »Thors Reise« og »Hakon Jarl« afløser »Aladdin«, saaledes afløser »De tvende Kirketaarne« og »Harald Hildetand« Antiken og den sydlandske Ro-